

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Педагогічний факультет
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

30 серпня 2023 р

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

2023-2024 навчальний рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Аристова Людмила Сергіївна, доцент кафедри музичного мистецтва, кандидат педагогічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музичного мистецтва

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри
музичного мистецтва (Стріхар О.І.)

Анотація дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика музичного навчання та виховання» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавр спеціальності 014 Середня освіта, шифр спеціальності 014.13 Середня освіта (музичне мистецтво).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика викладання музичного мистецтва та блоку «Музичного мистецтва» в інтегрованому курсі «Мистецтво» в закладах загальної середньої освіти в умовах Нової української школи.

Міждисциплінарні зв'язки. Програма пов'язана з навчальними дисциплінами: «Педагогіка», «Інноваційні педагогічні технології», «Інструментальне виконавство», «Вокально-хорове виконавство».

Ключові слова: методика, музичне виховання, музичне навчання.

Abstract of the discipline

The program of study of the discipline "Methods of music education and upbringing" compiled in accordance with the educational and professional program preparation of master's specialty 014 Secondary education specialty code 014.13 Secondary education (musical art).

The subject of study of the discipline is methods of teaching music art and the block "Music Art" in the integrated course "Art" in general secondary education in the New Ukrainian school.

Interdisciplinary connections. The program is associated with academic disciplines: "Pedagogy", "Innovative pedagogical technologies", "Instrumental performance", "Vocal and choral performance".

Keywords: methods, music education, music education.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		<i>денна форма навчання</i>		
Кількість кредитів – 2 кредитів	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна		
	Спеціальність 014 «Середня освіта»			
Загальна кількість годин – 60 год.	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки		
		4-й		
		Семестр		
		7-й		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції		
		8 год.		
		Практичні, семінарські		
		12 год.		
		Самостійна робота		
		40 год.		
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=684		Вид контролю:		
		залік		

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60 год.: 20 год. – аудиторні заняття, 40 год. – самостійна робота (30% ~ 70%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		<i>денна форма навчання</i>		
Кількість кредитів – 2 кредитів	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна		
	Спеціальність 014 «Середня освіта»			
Загальна кількість годин – 60 год.	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки		
		4-й		
		Семестр		
		7-й		
		Лекції		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	2 год.		
		Практичні, семінарські		
		4 год.		
		Самостійна робота		
		54 год.		
		Вид контролю:		
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=684		залік		

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60 год.: 6 год. – аудиторні заняття, 54 год. – самостійна робота (10% ~ 90%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: теоретико-методична підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва до практичної роботи в закладах загальної середньої освіти, формування професійної компетентності вчителя, спроможного розв'язувати актуальні проблеми художньо-естетичного виховання молоді.

Завдання курсу: засвоєння теоретичних знань з методики музичного навчання та виховання школярів; формування і розвиток методичної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва, уміння конструювати педагогічні ситуації та знаходити засоби їхнього розв'язання; володіння знаннями, уміннями і навичками, методами і прийомами організації і реалізації сценарію уроку, музично-виховного заходу, групової роботи та їх закріплення в ході практичних занять.

Передумови для вивчення дисципліни: («Вокально-хорове виконавство (хорове диригування, сольний спів)», «Музичний інструмент», «Педагогіка», «Психологія»).

Навчальна дисципліна складається з 15-и кредитів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями:**

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 4. Здатність розкривати системно-структурні зв'язки музикознавчих, музично-педагогічних, культурологічних, частково-методичних понять.

ФК 5. Здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчальних предметів музичне мистецтво/ мистецтво, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності.

ФК 7. Здатність до формування в школярів ключових і предметних мистецьких компетентностей у процесі навчання музичного мистецтва.

ФК 10. Здатність до моделювання освітнього процесу в школі на основі засвоєних теоретико-методичних знань і практичних вмінь навчання музичного мистецтва.

ФК 12. Здатність до оволодіння сучасними методами, засобами навчання, у тому числі інформаційними технологіями та їх використання для якісної організації освітнього процесу в школі.

ФК 13. Здатність до здійснення об'єктивного контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з музичного мистецтва /мистецтва.

ФК 14. Здатність до провадження дослідницької та інноваційної діяльності у закладах загальної середньої освіти.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Знає загальні засади нормативно-правової бази освітньої діяльності у ЗЗСО, здатний реалізовувати державний стандарт і навчальні програми із одного або двох навчальних предметів, а також курсу за вибором, видів позакласної та видів позашкільної роботи з учнівською молоддю.

ПРН 7. Демонструє уміння вирішувати музично-педагогічні проблеми, оригінальність і гнучкість творчого мислення у процесі конструювання, інтерпретації та реалізації музично-педагогічних ситуацій.

ПРН 10. Має навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел, використання в практиці професійної діяльності науково-педагогічної та музично-методичної літератури, а також Інтернет-ресурсів.

ПРН 11. Володіє сучасними методиками музичного (мистецького) навчання і виховання учнів ЗЗСО та інноваційними педагогічними технологіями (у тому числі інформаційно-комунікаційними).

ПРН 12. Демонструє вміння планувати, проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати урок музичного мистецтва / мистецтва керуючись набутими знаннями, вміннями та навичками з професійно-орієнтованих дисциплін.

ПРН 19. Здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

Програма навчальної дисципліни
(денна, заочна форми навчання)

7 семестр.

Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи

Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)

Тема 37. Техніка музикування «клавеси»

Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками

Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи

Тема 39. Техніка роботи з музикограмою

Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками

Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)

3. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Назви змістових кредитів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
7 семестр						
Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи						
Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	10	2	2			6
Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	10	2	2			6
Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	10		2			8
Разом за Кредит 7	30	4	6			20
Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи						
Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	10	2	2			6
Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	10	2	2			6
Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	10		2			8
Разом за Кредит 8	30	4	6			20
Усього годин:	60	8	12			40

заочна форма навчання

Назви змістових кредитів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
7 семестр						
Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи						
Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	10	2	2			6
Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	10	2	2			6
Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	10		2			8
Разом за Кредит 7	30	4	6			20

Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи						
Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	10	2	2			6
Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	10	2	2			6
Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	10		2			8
Разом за Кредит 8	30	4	6			20
Усього годин:	60	8	12			40

**4. Теми лекційних занять
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>7 семестр</i>		
<i>Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
36	Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	2
37	Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	2
38	Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	-
<i>Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
39	Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	2
40	Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	2
41	Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	-
Разом за 7 семестр:		8

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>7 семестр</i>		
<i>Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
36	Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	2
37	Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	-
38	Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	-
<i>Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
39	Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	-
40	Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	-
41	Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	-
Разом за 7 семестр:		2

**5. Теми практичних занять
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>7 семестр</i>		
<i>Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
36	Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	2
37	Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	2

38	Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	2
<i>Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
39	Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	2
40	Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	2
41	Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	2
Разом за 7 семестр:		12

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>7 семестр</i>		
<i>Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
36	Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	-
37	Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	-
38	Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	2
<i>Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
39	Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	-
40	Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	2
41	Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	-
Разом за 7 семестр:		4

7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>7 семестр</i>		
<i>Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
36	Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	6
37	Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	6
38	Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	8
<i>Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
39	Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	6
40	Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	6
41	Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	8
Разом за 7 семестр:		40

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>7 семестр</i>		
<i>Кредит 14. Техніка музикування на уроках мистецтва Нової української школи</i>		
36	Тема 36. Техніка музикування «звучні жести» (body percussion)	9
37	Тема 37. Техніка музикування «клавеси»	9
38	Тема 38. Ритмічні вправи з паперовими стаканчиками	9
<i>Кредит 15. Інноваційні техніки роботи на уроках мистецтва Нової української школи</i>		

39	Тема 39. Техніка роботи з музикограмою	9
40	Тема 40. Техніка роботи з LEGO-цеглинками	9
41	Тема 41. Техніка роботи з репродукціями картин («Картина, що звучить»)	9
	Разом за 7 семестр:	54

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з висвітленням проблем методики викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» (для студентів ДФН).

Підготовка та захист контрольної роботи за темами:

1. Технології розвиваючого музичного виховання.
2. Умови творчого спілкування учителя й учня в процесі художньо-педагогічного аналізу творів.
3. Музичне мистецтво як складова естетичного виховання учня, формування його особистості.
4. Вікові і індивідуальні особливості сприймання музики учнями молодшого шкільного віку.
5. Урок музики – урок мистецтва. Типи, форми, жанри уроку музичного мистецтва.
6. Гра – основний метод організації музичного мистецтва молодших школярів.
7. Співвідношення ігрових, навчальних і творчих форм діяльності на уроці музичного мистецтва.
8. Принципи побудови уроку музичного мистецтва.
9. Складення плану та сценарію уроку з музичного мистецтва.
10. Художньо-педагогічна драматургія уроку музичного мистецтва.
11. Взаємозв'язок видів музичної діяльності на уроці музичного мистецтва.
12. Взаємозв'язок різних видів мистецтва на уроках музичного мистецтва.
13. Особливості уроку музичного мистецтва в межах інтегрованої курсу «Мистецтво».
14. Вокально-хорова робота вчителя музичного мистецтва.
15. Гра на дитячих музичних інструментах на уроках музичного мистецтва.
16. Казка на уроках музичного мистецтва.
17. Музичне краєзнавство на уроках музичного мистецтва.

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів самостійно працювати з літературою; творчо сприймати навчальний матеріал і осмислювати його; сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання та узагальнення знань, умінь і навичок.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних. Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються методи усного і письмового контролю, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Контроль знань та умінь студентів з дисципліни «Методика музичної освіти та виховання в ЗЗСО» здійснюють шляхом виконання тестових завдань, контрольних робіт, контрольних завдань, підготовки та виступу на практичних заняттях, участі у диспутах, практичній роботі, виконанні індивідуальних завдань.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно коли студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно дав відповідь на усі тестові завдання.

Студенту виставляється дуже добре якщо студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно дав відповідь на більшість тестових завдань.

Студенту виставляється добре якщо студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно дав відповідь на половину тестових завдань.

Студенту виставляється достатньо коли студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

Студенту виставляється мінімальний задовільно коли студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Кількість балів у кінці 7 семестру повинна складати від 150 до 200 балів (за 2 кредита), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 2 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота							КР	Накопичувальні бали/сума
T36	T37	T38	T39	T40	T41		20	200/100*
30	30	40	30	30	20			

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Словесні – розповідь, пояснення, бесіда, обговорення, вербалізація змісту художніх творів, робота з підручниками та посібниками; наочні – ілюстрування, демонстрування (презентація (виконання) музичних творів, музично-педагогічних ігор, квестів тощо), художнє ілюстрування словесних пояснень, наочно-слуховий метод, наочно-зоровий метод, метод рухової наочності; практичні – виконання практичних завдань, показ фрагментів уроків з використанням технологій; інтерактивні методи (фасилітована дискусія, проблемне навчання, коопероване навчання, метод проектів, робота в групах, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо). З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу, а саме, комп'ютерна підтримка навчального процесу (впровадження хмарних технологій).

Курс передбачає надання майбутнім вчителям теоретичних знань, практичних вмінь та навичок. Крім того, студенти повинні набути практичні навички проведення уроків з музичного мистецтва та мистецтва.

12. Рекомендована література

Базова

1. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання ч1: навч.-метод. посібник. Миколаїв : Іліон, 2018. 404 с.
2. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання ч.2: навч.-метод. посібник. Миколаїв : Іліон, 2021. 444 с.
3. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання ч.3: навч.-метод. посібник. Миколаїв : «РАЛ-поліграфія», 2023. 200 с.
4. Аристова Л.С., Чен Н.В. Мистецтво: підручник для 5 кл. закладів загальної середньої освіти. К.: УОВЦ «Оріон», 2022. 224с., іл.
5. Аристова Л.С., Чен Н.В. Мистецтво: підручник для 6 кл. закладів загальної середньої освіти. К.: УОВЦ «Оріон», 2023. 260с., іл.
6. Аристова Л.С., Чен Н.В. Мистецтво: підручник для 1 кл. закладів загальної середньої освіти. К.: УОВЦ «Оріон», 2023. 224с., іл.
7. Калініченко О.В., Аристова Л.С. Мистецтво: підруч. інтегрованого курсу для 2 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 112 с.
8. Калініченко О.В., Аристова Л.С. Мистецтво: підруч. інтегрованого курсу для 3 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2020. 128 с.
9. Калініченко О.В., Аристова Л.С. Мистецтво: підруч. інтегрованого курсу для 4 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2021. 144 с.
10. Кісільчук І. Цікаве музикування на уроках мистецтва в НУШ. Тернопіль : «Підручники і посібники», 2020. 48 с.
11. Масол Л. М., Гайдамака О. В., Белкіна Е. В., Калініченко О. В., Руденко І. В. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.
12. Масол Л. М., Аристова Л. С. Музичне мистецтво: підруч. для 7 кл. Харків: Сидія, 2015. 144 с.: іл. /Наказ МОН України від 20.07.2015р. №777

Допоміжна

1. Букрєєва Г.Б. Цікава музика: Музично-дидактичні ігри. 5 – 8 класи: Навч. посібник для учнів основної школи. Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2003. 104 с.
2. Кушка Я. С. Методика музичного виховання дітей. Вид. друге, доопрацьоване. Навч. посібник для вищих навч. закл. культури і мистецтв I-II рівнів акредитації у 2-х частинах. Ч.1. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 216 с.
3. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник. К.: Либідь, 2001. 272 с.
4. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 272 с.
5. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 216 с.
6. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
7. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 472 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Аристова Л.С. Курс «Методика музичного навчання та виховання» на платформі Moodle. URL <http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=684>
2. Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5-7 класи. / Кер. авт. колективу Масол Л. М. URL <http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/music.pdf>
3. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
4. Типова освітня програма під керівництвом Р. Б. Шияна. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
5. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
6. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. URL <http://old.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>
7. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О.В.) <https://drive.google.com/file/d/1MuHajUOpMiPnv7INWRvu8rrXoMYz6D7H/view>